

FORTIDSMINNEFORENINGEN
OSLO OG AKERSHUS AVDELING

Plan- og bygningsetaten
Postboks 364 Sentrum
0102 Oslo

BYDEL GAMLE OSLO			
Saksnr.	09/1386		
Dato	1 MAR 2011		
Saksbeh.	SIA		
Arkivnr.	512.1	Dok.nr.	9
Avsl.r.måte		Sign.	

Referanse:
200911541

Vår saksbehandler:
Pedcr Valle

Saksnr.
22/11

Dato:
28. februar 2011

**MUNCH/ DEICHMAN-OMRÅDET I BJØRVIKA (200911541) – FORSLAG TIL
DETALJREGULERING – UTTALELSE**

Vi viser til planforslag (200911541) lagt ut til offentlig høring med tre alternativer. Fortidsminneforeningen (FMF) vektlegger innledningsvis at vi prinsipielt og i utgangspunktet er imot flytting av Munch-museet fra Tøyen til Bjørvika, og det er flere årsaker til dette. Det er vår oppfatning at en så omfattende og utfordrende flytting som den her skisserte må legitimeres med en betydelig byutviklings-, byplan- og konserveringsmessig gevinst, men vi kan ikke se at foreliggende forslag lykkes i å gi noen tilfredsstillende løsning på disse problemene – hverken ut ifra enkeltforhold eller en helhetsvurdering.

FMF reagerer i utgangspunktet på at begrunnelsen bak – og utløsende årsak til – museets plassering på Tøyen nærmest har vært fraværende i debatten om det nye museet. Plasseringen av et museum for Edwards Munchs testamentariske gave til Oslo kommune var en lang debatt i etterkrigstiden som endte med alternativene Frogner og Tøyen, hvor Tøyen til slutt ble valgt for å veie opp for hva man oppfattet som en opphopning av institusjoner i vest. *Valget av Tøyen var ergo et bevisst byutviklingsgrep for å styrke området og lokalmiljøet gjennom å tilføre kulturell kapital og gi bydelen en kulturinstitusjon av større format.* Disse intensjonene har lyktes realisert, og nettopp derfor vil en flytting av dette prestisjetunge museet bety en vesentlig og uønsket svekkelse av Tøyenområdet i et byutviklingsperspektiv. Når museets planlagte nye plassering i tillegg er lagt til Bjørvika, hvor både Operaen og nytt Deichmanske bibliotek allerede vil kappes om oppmerksomheten, betviler vi fordelene av å flytte nok en tung institusjon og turistattraksjon – som Munch-museet er – ned i vannkanten.

Planforslaget, presentert med tre alternativer, illustrerer etter vårt skjønn de mest fremtredende problemene med museets plassering i Bjørvika og valget av *Lambda* som museumsbygg for Munchs kunst. Arkitektens opprinnelige forslag fremstår altfor stort og dominerende for sin plassering ute i Bjørvika, særlig fra øst og vest, og sperrer viktige siktlinjer i bylandskapet. Dette er også årsaken til at Plan- og bygningsetaten har skissert et noe kortere alternativ 2, men heller ikke dette tilfredsstillende kravene fra Byantikvaren og Riksantikvaren, som har fremlagt et alternativ 3 hvor bygningen er kuttet både i høyden og bredden. Museets stab har samtidig signalisert at arkitektens opprinnelige alternativ er det eneste som tilfredsstillende de rene *plasskravene* som må påregnes for å få til et praktisk operativt museum. Uansett fremstår museet i samtlige alternativer som et stort, høyt og dominerende bygg, og FMF mener at et så utpreget vertikalt bygg på min. 9 etasjer vil virke unødig eksponert og ruvende mot Bjørvikas – og byens – amfi-form. Bygget vil dessuten frarøve den bejublete Operaen dens fremtredende posisjon og fremstå som en visuell og volummessig konkurrent til Akershus festning. Vi tillater oss å minne om at Fjordbyen var ment å *åpne seg* mot fjordrommet og ikke bygge det igjen med høye vertikallbygg.

I tillegg betviler vi *Lambda*-bygningens hensiktsmessighet som funksjonelt museumsbygg: utformingen som høyhus fordrer at store arealer går bort til trapper, heiser, trapperom og nødutganger for å løse publikumsflyt på en praktisk måte, videre kompliseres evakueringsmuligheter og funksjonshemmedes tilgjengelighet forringes eller i beste fall vanskeliggjøres. Dessuten blir man avhengig av å transportere kunstverker *vertikalt* mellom etasjer langt hyppigere enn i et horisontalt utformet museum, med den konserveringsmessig problematiske tilleggshåndtering dette medfører. Malerier og grafisk kunst har store konserveringsmessige utfordringer knyttet til lysforhold, temperatur- og luftfuktighetsstabilitet, og det må ingenlunde forstås som uproblematisk å huse dem i et vertikalt *glassbygg* plassert på en kaiutstikker i vannet, omgitt av sjøluft og uskjermet mot sollys. Plan- og bygningsetaten oppgir at Munch-museet forvalter kunstverdier anslått til 50 mrd. NOK, og følgelig synes det oss, også av sikkerhetsmessige årsaker, litt i overkant dristig og risikabelt å plassere en kunstsamling av dette verdiformatet – i den grad det er mulig å sette en prislapp på Munch-samlingen – eksponert i glasshus midt ute i Bjørvika.

Oppsummert vil FMF markere avstand til det byutviklingsgrepet som flytting av Munch-museet innebærer, både av hensyn til Tøyen, Bjørvika, Fjordbyen og ikke minst museet selv. *Lambda* representerer et formmessig, størrelsesmessig og visuelt fremmedelement i Bjørvika og Fjordbyen, og når størrelsesreduksjonen i alternativ 3 medfører i at bygningens eneste arkitektoniske kvaliteter går tapt, mener vi dette illustrerer noe grunnleggende problematisk med hele bygningens konsept. Når *Lambda* i tillegg oppviser svært tvilsomme egenskaper som museumsbygg, er det ikke lenger mulig å argumentere for den kostbare flyttingen utover rene prestisjehensyn. Med henvisning til den påfallende lunkne holdningen Oslo-pressen og innbyggerne viser til idéen som helhet, fremholder vi at hele museumsforslaget må skrinlegges.

Med vennlig hilsen
Fortidsminneforeningen, Oslo og Akershus avdeling

Ingeborg Magerøy
fagkonsulent

Kopi:
Byutviklingskomitéen
Byantikvaren
Riksantikvaren
Bydel Gamle Oslo